

zapisnici nemaju samo lokalnu ili regionalnu vrijednost. Ništa manje o tome ne bi govorilo ni nabiranje ljudi koji se u zapisnicima spominju. Ako nam se čini da to smijemo zaobići u ovako kratkom prikazu, mislimo da radi ilustracije treba barem malo dotaknuti sadržaj kazala stvari i zanimanja. Evo nekoliko natuknica: advokat, apoteka, apotekar, babica, bataljon, biskup, bolnica, gradska, carina, ceh (bačvarski, kolarski, kovački, mesarski, stolarski, trgovački...), čedomorstvo, čin vojske (general, potpukovnik, zastavnik...), desetina, gimnazija, groblje, groznica, ilirski, komora, liječnik, lijek, obrt (sa gotovo 50 natuknica), pisar, poštar, pravoslavci, sajam, sud, sudac, učitelj, urbar itd. itd. Natuknice nam govore same po sebi.

Važan je i popis najčešćih kratica (XXVI i XXVII). Nije na odmet spomenuti da je knjiga prije objavljivanja prošla recenziju dvojice eminentnih stručnjaka, prof. dr-a Josipa Adamčeka i prof. Ive Mažurana.

Možda bi se zamjerka mogla izreći uz posljednju informaciju u ovoj knjizi, a ta je, da je knjiga tiskana u svega 500 primjeraka. Naime, s obzirom na vrijednost ovog povijesnog izvora za očekivati je da će knjiga izazvati veće zanimanje ne samo u nas nego i u susjednoj Austriji i Mađarskoj.

Smatramo da će ovaj rad, izvrsno poslužiti ne samo u pitanjima povijesti Osijek, a i šire, već i stručnjacima različitih profila: arhitektima, pravnicima, poljoprivrednim stručnjacima, lingvistima (priređivač, naime, daje i vrlo stručnu analizu jezičnih i pravopisnih karakteristika) itd. te iskreno želimo da društvena zajednica poslušaj riječ glavnog urednika, sadašnjeg direktora ove vrijedne arhivske ustanove, mr-a Ante Vukadina, te da osiguravanjem sredstava pomogne izdavačku djelatnost Historijskog arhiva u Osijeku. Ne treba sumnjati da će u tom slučaju ovaj Arhiv ispuniti svoje obećanje dano u »Riječi glavnog urednika« na početku ove knjige: »Predajući javnosti na korištenje ovu knjigu, najavljujemo da nam je želja svake godine prirediti po jednu knjigu vrijedne arhivske građe.« Historijski arhiv u Osijeku ima za to predispozicije: odličnu ekipu stručnjaka, entuzijizam i radni elan.

Poželimo mu da rezultati u 5. deseljeću njegova postojanja i u svim daljnjim desetljećima budu još veći i opipljiviji. (JAKOV JELINCIC)

OSAMNAESTI BUZETSKI DANI O »IZVORIMA ZA POVIJEST BUZEŠĆINE« (1987). Društvo arhivskih radnika Zajednice općina Rijeka, Katedra Čakavskog sabora i OK SSRNH Buzet, u suradnji s Arhivom Hrvatske i još sedam institucija iz Rovinja, Pazina, Rijeke, Pule i Buzeta, u sklopu 18. znanstvenog skupa »Buzetski dani 87« 2. i 3. rujna 1987. god. priredili su simpozij s temom o izvorima za povijest Buzešćine. Taj sjeverni dio Istre poznat je kao kraj gdje su vrlo živi tragovi temelja glagoljske kulture, kao područje u kojemu su bili i centri NOR-a i socijalističke revolucije. U vezi s time neobično su značajni izvori — i oni kameni i oni arhivski. U seriji sličnih skupova (Poreč, Umag, Opatija, Crikvenica, itd.) Društvo arhivskih radnika sa svojim suorganizatorima uspjelo je okupiti 19 znanstvenih i stručnih radnika i na jednom mjestu obraditi osnovnu temu skupa, a bez toga se ne može zamisliti početak niti jednog istraživanja. Tako je bilo riječi o građi o Buzetu i buzetskom kraju koja je pohranjena u Arhivu Hrvatske i Arhivu Instituta za historiju radničkog pokreta Hrvatske, o

Istarskom saboru od 1861—1914, o nekim dokumentima iz 17. i 18. st., o arheografskoj djelatnosti Buzečanina Dragovana Šepića, o matičnoj knjizi vjenčanih od 1579—1664., o restauriranju i konzerviranju arhivske građe s područja Istre, o bužetskoj povijesnoj građi u Buzetskom zborniku i u izdanjima historijskih arhiva u Rijeci i Pazinu, o rudarenju u Bužešćini u 18. st., o protestantskim odjecima u 16. st., o KNOO i drugim NOO-ima Buzet, itd. Cijeli skup je svojim sadržajem okrenut prema bogatoj prošlosti ovoga istarskog kraja, dijelom temama iz arhivske problematike, a dijelom iz povijesne baštine. Bez obzira što nije u cjelini bio posvećen glavnoj temi, ovaj skup je dobar doprinos boljem poznavanju i građe i povijesti Bužešćine. (PETAR STRČIĆ)

OLGA POPOVIĆ, »STOJAN PROTIĆ I USTAVNO RJEŠENJE NACIONALNOG PITANJA U KRALJEVINI SHS«, Beograd 1988. Monografija Olge Popović ima 155 stranica, a pored uvoda, zaključnih razmatranja, napomene i literature sadrži dva opsežnija dijela s potcjelinama: »Protić prema jugoslavenskom pitanju do ujedinjenja« i »O nastanku Protićevog nacrtu i njegovoj sudbini o ustavnoj borbi do donošenja Vidovdanskog ustava«, te drugi dio: »Podela države na oblasti ili pokrajine po ustavnom nacrtu Stojana Protića«; »Pravno uređenje pokrajine po ustavnom nacrtu Stojana Protića«; »Državnopravni karakter pokrajinskog uređenja u Protićevom ustavnom nacrtu«; »Ideološki osnov i politički smisao Protićevog pokrajinskog uređenja«.

U uvodnom dijelu autorica — navodeći predmet istraživanja — naglašava da se on sastoji u otkrivanju pravno-historijskoga i »potencijalnog praktično-političkog značaja Protićevog ustavnog nacrtu«. Dalje navodi literaturu, ističe problem njezine oskudnosti te činjenicu da Protić u našoj historiografiji nije dobio svog biografa. Zanimljivo je i to da se o osobnom Protićevom arhivu nije moglo ništa pouzdano saznati. U prvome dijelu, a u okviru poglavlja »Protić prema jugoslavenskom pitanju do ujedinjenja«, autorica se najprije osvrće na zbivanja prije prvoga svjetskog rata, a zatim govori o nastanku Protićeva nacrtu i njegovoj sudbini tokom ustavne borbe u periodu do donošenja Vidovdanskog ustava. U drugom dijelu, pod naslovom »Podela države na oblasti ili pokrajine po ustanovnom nacrtu Stojana Protića«, autorica govori »o problemu podele države na oblasti u vreme nastanka prvog jugoslavenskog ustava«, i o podjeli na pokrajine u Protićevu ustavnom nacrtu. U poglavlju »Pravno uređenje pokrajine po ustavnom nacrtu Stojana Protića« O. Popović govori o organima vlasti u pokrajini, djelokrugu rada pokrajina, funkciji vlasti organa pokrajinske samouprave i nadzoru države nad njom te učesću pokrajina u obrazovanju i radu organa centralne vlasti. Dalje, autorica, u okviru posebnih poglavlja, obrađuje »Državnopravni karakter pokrajinskog uređenja u Protićevom ustavnom nacrtu« i »Ideološki osnov i politički smisao Protićevog pokrajinskog uređenja«. U zaključnom razmatranju autorica podsjeća da je Protić od juna 1917. do maja 1920. bio na čelu vlade Kraljevine SHS i »jedan od najutjecajnijih političara u procesu stvaranja jugoslavenske države«. Nakon rušenja Zenevskog sporazuma preuzeo je »kormilo unutrašnje jugoslavenske politike zvanične Srbije, a i Radikalne stranke u svoje ruke« i nastojao da oko jugoslavenskog ujedinjenja i unutrašnjeg uređenja države provede svoje zami-